

CONCERT FAMILIAR

DIUMENGE 13 DE DESEMBRE DE 2015 A LES 12.30 h

EL MESSIES

G. F. HÄNDEL

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Obra Social "la Caixa"

ORQUESTRA SIMFÒNICA DEL VALLÈS

COR JOVE DE L'ORFEÓ CATALÀ

Esteve Nabona, director

Josep-Ramon Olivé i Soler, baríton

Elionor Martínez, soprano (cantaire del cor)

Àlex Viñals, contratenor (cantaire del cor)

Amb la participació dels cors del projecte social

"Clavé XXI" de la Fundació Orfeó Català-Palau
de la Música Catalana

Direcció

RUBÉN GIMENO

EL MESSIES (SELECCIÓ)

G. F. Händel

Simfonia

Cor And the glory of the Lord shall be revealed

Recitatiu (baix) Thus saith the Lord of Hosts

Ària (contratenor) i cor O thou that tellest good tidings to Zion

Cor For unto us a child is born

Pifa (simfonia pastoral)

Recitatiu And suddenly there was with the angel

Cor Glory to God in the highest

Ària (contratenor i soprano) He shall feed his flock like a
shepherd

Cor Lift up your heads, O ye gates

Ària (soprano) How beautiful are the feet of them

Ària (baix) Why do the nations so furiously rage together?

Cor Hallelujah

Recitatiu (baix) Behold, I tell you a mystery

Ària (baix) The trumpet shall sound

Cor Worthy is the Lamb that was slain

Cor Amen

GUIA D'AUDICIÓ

Simfonia. Comença la història. Una peça instrumental estableix el clima propici per iniciar l'obra. Primer seriositat i després joia. És moment de preparar-se a escoltar la vida i fets del Messies.

Cor. *And the glory of the Lord shall be revealed.* El cor expressa l'alegria de l'arribada de la glòria de Déu a ritme de dansa.

Recitatiu (baix). *Thus saith the Lord of Hosts.* De la joia passem al terror. En aquest recitatiu podrem descobrir com la força del Senyor sacseja cel i Terra. Tot tremolarà!

Ària (contratenor) i cor. *O thou that tellest good tidings to Zion.* El contratenor proclama bones notícies a tothom: la vinguda de Déu. La música ens transmet optimisme. Händel culmina l'ària amb l'entrada del cor que reafirma el missatge del solista.

Cor. *For unto us a child is born.* El gran moment del naixement de l'Infant és anunciat per tot el cor d'una manera elegant i esplendorosa. Tothom lloa la seva condició de poderós, meravellós, conseller, etern. És el Príncep de la Pau.

Pifa (simfonia pastoral). Ens traslladem als prats de Judea on els pastors esperen pacientment l'anunci de la vinguda del Messies. Ens trobem amb una música tranquil·la que evoca el so dels *pifferari*, els pastors que per Nadal baixaven de les muntanyes a la ciutat a tocar el sac de gemecs i les xirimies i que Händel segurament va descobrir en una de les seves estades a Itàlia.

Recitatiu. *And suddenly there was with the angel.* Els àngels ja estan aquí. El so de les seves ales sonen en els violins i una munió d'àngels celestials diuen: "Glory to God".

Cor. *Glory to God in the highest.* "Glòria a Déu en les altures i a la terra pau als homes de bona voluntat". Moment àlgid on les trompetes fan la seva primera aparició per reflectir la joia esclatant. Händel dibuixa la música amb mà mestra. Quan parla de les altures ("Glory to God in the highest"), els instruments i les veus sonen amb el registre agut, quan parla de la pau a la Terra ("peace on earth"), la música és greu.

Al final podem escoltar en els violins com els àngels es van allunyant i tornen al cel.

Ària (contratenor i soprano). *He shall feed his flock like a shepherd.* El Messies és retratat com un pastor que vetlla pel seu ramat. Tothom hi té cabuda i és ben rebut al seu ramat. Tornem a l'ambient serè i pastoral de la pifa.

Cor. *Lift up your heads, O ye gates.* El retorn de Crist al cel se celebra amb aquest himne triomfant. Un rei de la Glòria que torna victoriós de la batalla contra el mal. Els ritmes puntejats i solemnes evoquen la presència del rei com si es tractés d'una marxa.

Ària (soprano). *How beautiful are the feet of them.* Moment meditatiu de caràcter pastoral on es remarca la bondat i bellesa de qui predica l'Evangeli.

Ària (baix). *Why do the nations so furiously rage together?* L'Evangeli s'ha disseminat arreu del món, però alguns reis i nacions es revolten contra el Senyor i no accepten el seu missatge. La música és pura fúria!

Cor. *Hallelujah.* El triomf de Déu. Al·leluia. Un cant de lloança per celebrar la victòria sobre la revolta i el rebuig de les nacions. Tothom espera aquest moment.

Recitatiu (baix). *Behold, I tell you a mystery.* El baix ens explica a cau d'orella el que ens espera quan soni la trompeta i comenci el judici final.

Ària (baix). *The trumpet shall sound.* El poder i la victòria del rei estan representats en un vigorós diàleg entre la veu del baix i la trompeta solista. Moment de lluïment en el qual podrem gaudir del meravellós so de la trompeta.

Cor. *Worthy is the Lamb that was slain.* El Messies és aclamat. Totes les criatures canten, toquen i aclamen la força, riquesa, saviesa, honor i glòria del Messies.

Cor. *Amen.* I tota història arriba a la seva fi. La millor manera de finalitzar l'obra és la de reafirmar tot el que s'ha dit fins ara de manera solemne. Crist ha triomfat i l'Amén així ho confirma.

El Messies de G. F. Händel és una de les obres més famoses i difoses de la música clàssica. Gairebé tothom reconeix la seva part més coneguda, l'“Hallelujah”. Però sabem alguna cosa més sobre *El Messies*?

Qui el va compondre i com ho va fer? Què és un oratori? Quina història ens explica?

En aquest programa de mà trobarem respostes a aquestes qüestions i a d'altres que ens ajudaran a entendre millor aquesta obra quan l'escoltem.

QUÈ ÉS *EL MESSIES*?

El Messies és una obra que es pot classificar com un oratori. En un oratori s'explica amb música una història religiosa o sagrada. Generalment, es tracta d'obres amb solistes, orquestra i cor, amb aquest darrer element com a protagonista, ja que explica i comenta la història a l'audiència. Podríem dir que és com una òpera, però sense representar. Precisament, Händel va desenvolupar una manera pròpia d'explicar aquestes històries bíbliques en utilitzar-hi idees de l'òpera. En l'oratori es prescindeix del vestuari i de la dramatització en escena. Hi pot haver personatges, però no interactuen entre ells.

Recitatiu, ària i cor

En *El Messies* (com en tots els oratoris), hi trobem tres menes de números: els recitatius, les àries i els cors.

El **recitatiu** és un tipus de música que es caracteritza per la seva semblança amb la parla. Tal com diu el seu nom, és com un recitat, però amb entonació musical. La funció del recitatiu és introduir temes nous que es desenvoluparan en les àries.

Una **ària** és una peça vocal amb acompanyament d'orquestra, i normalment forma part d'una òpera o un oratori. Podríem dir que és com una cançó, però de més complexitat. En *El Messies* cada solista té les seves àries, que acostumen a anar precedides d'un breu recitatiu.

Finalment, trobem els **cors**, part essencial d'*El Messies*, on es va explicant i comentant la història. En el concert escoltareu cors plens d'alegria amb l'ús de les trompetes i els *timpani* (terme italià per anomenar les timbales), com ara “Glory to God”, o d'altres de més dramàtics.

QUI EL VA ESCRIURE?

Georg Friedrich Händel va néixer el 23 de febrer de 1685 (el mateix any que un altre gran compositor, Johann Sebastian Bach) a Halle, ciutat del nord d'Alemanya. De ben petit va mostrar interès per la música, però el seu pare preferia que estudiés per a advocat. Per aquest motiu, Händel va combinar els estudis de dret amb els musicals. Finalment, deixaria el dret per concentrar-se en el que realment el feia gaudir: la música.

Amb 26 anys ja tenia prou experiència per compondre òperes, oratoris i música instrumental de gran qualitat, com ara la *Water Music* ('Música aquàtica'), una composició per a orquestra que es va interpretar durant unes celebracions que van tenir lloc al riu Tàmesi..., dalt d'un vaixell! Va agradar tant al rei que la va fer repetir fins a tres vegades. La seva fama, però, li va arribar principalment arran dels oratoris, especialment *El Messies*.

Amb el temps, aquest compositor va patir problemes de salut que el van deixar gairebé cec, però, malgrat tot, mai no va perdre la seva dedicació per la música. Finalment, Händel va morir l'any 1759 a la seva casa de Londres.

QUÈ ENS EXPLICA?

El Messies tracta sobre la vida de Crist i com, a partir de la seva mort i resurrecció, salva la humanitat. No s'explica com una història en què apareixen personatges que dialoguen, sinó que es presenten diversos moments i aspectes de la vida de Jesucrist. La grandesa d'*El Messies* com a obra rau en el fet que no ens cal tenir conviccions o creences religioses per connectar amb la història. Parla de situacions que podem trobar en la vida quotidiana: el naixement d'algú estimat, l'esforç per aconseguir un objectiu o la mort com a destí. *El Messies* parla d'emocions humanes i situacions universals, que passen abans, que passen ara i que continuaran passant.

COM ES VA COMPONDRE?

Händel va escriure *El Messies* en gairebé tres setmanes. Això és molt poc temps si tenim en compte que l'obra té una durada aproximada de dues hores i mitja. Aquesta rapidesa en la composició era normal en la dinàmica de treball de Händel. Home de gran inspiració, estava acostumat a treballar sota encàrrec i amb poc marge de temps.

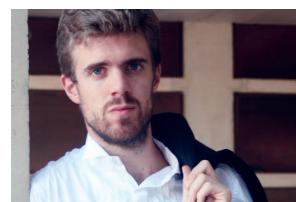
Una de les maneres amb què Händel va aprendre composició va ser copiant músiques d'altres compositors. Fruit d'aquest aprenentatge, sovint Händel "manllevava" fragments d'altres compositors per a les seves obres, ja fos perquè pensava que quedaven bé, ja fos perquè tenia poc temps per acabar-les. Però de vegades no li calia agafar material d'altres compositors, sinó que aprofitava obres seves més antigues i en feia una nova versió; d'aquesta manera, podia tenir molta música "nova" en un període breu de temps.

També és normal que en *El Messies* trobem diverses versions d'un mateix número. Això es deu al fet que Händel anava adaptant la partitura en funció de les situacions que s'anava trobant. Si un cantant es posava malalt, Händel reescribia la seva música per a un altre. Si tenia un cantant que era molt bo, tornava a fer la música per aprofitar el talent del cantant. D'alguna manera, per a Händel la partitura era com un esquema que anava modificant en funció dels cantants i els músics que tenia disponibles.

Juanjo Grande

©Ricardo Rios

©A. Botill

©A. Botill

PER SABER-NE MÉS, TROBAREU MÉS INFORMACIÓ A:

http://obrasocial.lacaixa.es/ambitos/musica/conciertosparticipativos/conciertosparticipativos_ca.html

BIOGRAFIES

RUBÉN GIMENO

Rubén Gimeno és el director titular de l'Orquestra Simfònica del Vallès, formació amb la qual va començar a treballar la temporada 2009-2010. Com a director convidat, ha col·laborat amb nombroses orquestres espanyoles com l'Orquestra Simfònica de Galícia, l'Orquestra Nacional d'Espanya, l'Orquestra Simfònica de Tenerife i l'Orquestra de Barcelona i Nacional de Catalunya, entre d'altres. Fora de les fronteres de l'Estat, ha dirigit l'Orquestra de Cambra de Ginebra, l'Orquestra de la Universitat de Maryland i l'Orquestra Nacional de Colòmbia, entre d'altres.

COR JOVE DE L'ORFEÓ CATALÀ

Forma part de l'Escola Coral de l'Orfeó Català, amb seu al Palau de la Música Catalana, i està integrat per cantaires de 16 a 25 anys. Fundat el 1986 i dirigit per Conxita Garcia durant els primers setze anys, actualment Esteve Nabona n'és el director i Josep Buforn el pianista. Ha col·laborat amb l'OBC, Orquestra Simfònica del Vallès, The Sixteen Orchestra i Orquestra Barroca Catalana, entre d'altres. També ha treballat amb directors de prestigi, com Harry Christophers i Raphaël Pichon. S'ha presentat arreu dels Països Catalans, a Espanya, Polònia, Alemanya, Àustria, República Txeca i Holanda.

JOSEP RAMON OLIVÉ

Nascut a Barcelona l'any 1988, comença els estudis de violoncel, piano i cant a l'Escolania de Montserrat i posteriorment els segueix a l'Escola de Música de Barcelona. Es gradua en l'especialitat de Direcció de Cor i Cant Clàssic a l'ESMUC. El 2014 finalitza un màster d'Interpretació a la Guildhall School of Music & Drama i actualment participa en el prestigiós Opera Course de la Guildhall School amb el professor Rudolf Piernay. Des de l'any 2010, Josep-Ramon Olivé col·labora amb diverses orquestres del panorama musical nacional i internacional. Actualment és membre de la Capella Reial de Catalunya dirigida per Jordi Savall.

ORQUESTRA SIMFÒNICA DEL VALLÈS

L'Orquestra Simfònica del Vallès (OSV) és una realitat que porta la música al cor de les persones des del 1987. La seva activitat —més de cent actuacions l'any— se centra, d'una banda, a la ciutat de Sabadell, on realitza la temporada de concerts simfònics i n'és l'orquestra titular del circuit Òpera a Catalunya, i, de l'altra, al Palau de la Música Catalana, on s'ha consolidat el cicle Concerts Simfònics al Palau. Un dels seus objectius és procurar, cada vegada més, fer participar el públic, innovar en els formats i en les maneres de fer música, i aprofundir en el compromís amb la comunitat, des de la ciutat de Sabadell que els acull fins a tot el territori de Catalunya.

CORS DEL PROJECTE SOCIAL CLAVÉ XXI

La Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana impulsa des del 2011 el projecte Clavé XXI, una iniciativa social que, a partir de la pràctica coral, té com a objectiu fomentar la integració social d'infants i joves. El projecte va néixer des del convenciment del gran poder de transformació personal i social de la pràctica coral i aquest curs està integrat per una trentena de formacions corals d'escoles de primària i entitats socials, que impliquen un total de 550 infants i joves.

EN AQUESTA EDICIÓ DE "CANTEM EL MESSIES" HAN PARTICIPAT LES ENTITATS SEGÜENTS:

Cors d'entitats socials: Associació Esquix · Casal dels infants per l'acció social als Barris · Compartir · Cor Juvenil de Ciutat Vella · Cor Mitjans de Ciutat Vella · Cor NovAura · Fundació de l'Esperança de l'Obras Social "la Caixa" · Terral

Cors d'escoles: Sant Felip Neri · Sant Joan Baptista · La Salle Comtal · Sagrada Família

AMB TU CONSTRUÏM UN MÓN MILLOR

a **BARCELONA**

Gràcies al compromís dels clients, col·laboradors, voluntaris, empleats i accionistes, construïm una societat més justa i amb més oportunitats a través de programes com ara:

POBRESA INFANTIL

Donem suport a la infància i la família, mitjançant ajuts per al desenvolupament social i educatiu dels infants, amb l'objectiu de **trencar el cercle de la pobresa** que es transmet de pares a fills i oferir als més petits oportunitats de futur.

17.832 infants atesos

INTEGRACIÓ LABORAL

Facilem **oportunitats d'ocupació per a persones amb dificultats o en risc d'exclusió social** i actuem com a pont entre les entitats socials i les empreses, garantint una bona integració de la persona en el lloc de treball.

3.606 oportunitats laborals proporcionades a través de 758 empreses col·laboradores

GENT GRAN

Fomentem l'envelliment actiu a través d'activitats, tallers i conferències, i promovem **el paper protagonista de la nostra gent gran** amb accions de voluntariat que ajuden a millorar el seu entorn, potenciant la seva participació social.

118.234 participants en les nostres activitats

MALALTS AVANÇATS

Proporcionem una **atenció integral i individualitzada**, assessorament i suport als malalts avançats i a les seves famílies.

2.163 pacients atesos

EDUCAIXA

Oferim a la comunitat educativa propostes i recursos pedagògics per **despertar actituds emprenedores, potenciar vocacions científiques, divulgar l'art i la cultura i promoure el creixement personal**. Descobreix-ho a eduCaixa.com

377.251 escolars participants en les nostres activitats

No et perdis les nostres exposicions

Consulta tota la programació a: CaixaForum.com/agenda

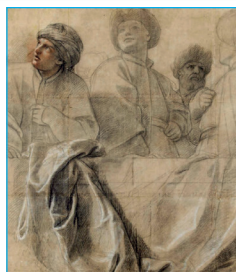
CAIXAFORUM BARCELONA

**Animals i faraons.
El regne animal a l'antic Egipte**

LOUVRE

Fins al 10 de gener de 2016

Hyppolite Bousac. Escena de cacera als aiguamolls. Començament del segle XX. © Musée du Louvre, dist. RMN-GP / Christian Décamps

CAIXAFORUM BARCELONA

**Dibuixar Versailles.
Charles Le Brun (1619-1690)**

LOUVRE

Fins al 14 de febrer de 2016

Charles Le Brun, Les différents nations d'Asie, llapis negre, guix blanc i sanguina sobre paper, 1,680 m x 2,350 m, Museu del Louvre©RMN-Grand Palais - Photo C. Chavan

Obra Social "la Caixa"